

DOI: 10.18372/2415-8151.21.15059

ПРОБЛЕМАТИКА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПАЛАЦОВО-ПАРКОВИХ КОМПЛЕКСІВ УКРАЇНИ

Гнатюк Лілія Романівна¹, Яременко Ольга Юріївна²

¹Кандидат архітектури, доцент, доцент КДІ,
Національний авіаційний університет, Київ, Україна,
e-mail: liliia.hnatiuk@npp.nau.edu.ua, orcid: 0000-0001-5853-9429

²Магістрант, Національний авіаційний університет, Київ, Україна,
e-mail: 4554820@stud.nau.edu.ua orcid: 0000-0003-4636-4830,

Анотація. На основі проведення аналізу проблематики реставраційних робіт палацово-паркових комплексів культурного надбання виявлено недбале відношення суспільства культурними пам'ятками архітектури території України. В свою чергу загальна незацікавленість формується на основі занепаду комплексів, які не розвивають спроможність території палацово-паркових комплексів як для особистого чи громадського користування. На фоні проблематики реставраційних робіт виведено засоби експлуатаційної спроможності території палацово-паркових комплексів в умовах збереження культурної спадщини України за рахунок діяльності туризму, тобто організація засобів на формування попиту та максимального задоволення потреб споживачів. Визначено поняття палацово-паркових комплексів (ансамблів); реставрації; реконструкція. Досліджено маркетингові засоби інтересу архітектурного надбання та запропоновано просторову організацію загального та локального простору відповідно обраному туристичному напрямку.

Мета. Запропонувати вирішення проблематики палацово-паркових комплексів в умовах реконструкції за допомогою просторової організації території.

Методологія. У статті використано традиційні наукові методи історичного аналізу та порівняльного аналізу, які опираються на дослідження, описані в проаналізованих відповідних до проблематики наукових статтях.

Результати. Досліджено сучасний стан палацово-паркових ансамблів на території України, їх реставраційний рівень та подальша експлуатаційна спроможність. Виявлено способи досягнення максимального результату експлуатаційної спроможності осучаснення та модернізації на базі маркетингової стратегії та туризму. Запропоновано просторову організацію загального та локального простору відповідно до обраного туристичного напрямку.

Практична значущість. Виведено формулу сучасної реставрації, направлену на зацікавлення суспільства палацово-парковими комплексами культурної спадщини території України. Запропоновано просторову організацію загального та локального простору відповідно до обраного туристичного напрямку.

Ключові слова: палацово-парковий комплекс; реставраційні роботи; реконструкція; модернізація; експлуатаційна спроможність; культурна спадщина; зацікавленість народу; туристичний ресурс.

ВСТУП

Архітектурний розвиток України доволі примітивний і не досконалий. Не легко створюється конкурентоспроможний об'єкт, якому відведена своя роль в провідній архітектурі світу, де новобудови одразу набувають статусу шедевр.

Актуальність проблеми в розумінні свого положення на світовому архітектурному ринку, варто звернути увагу на реставрацію існуючих пам'яток України, які можуть забезпечити важливість українського архітектурного мистецтва. Сучасна архітектурна сфера перенасичена новизною, тому важливу роль відіграє вміння зберегти культуру архітектурної спадщини території України та застосовувати її в сучасному культурному житті народу.

Проблематика теми закладається в неправильному підході організації реставраційних робіт та в подальшій експлуатації території палацово-паркових комплексів. Архітектурна культурна пам'ятка України потребує не тільки звернення мінімальної уваги та аналіз його минулого, а має потребу в умінні зберегти та вдосконалити, адаптувати до сучасності те, що зберіглося, уміти його відтворити в сьогоденні. В силу того, що суспільна свідомість направлена на модернізацію, історична територіальна спадщина відходить на другий план, але саме там можна відшукати базу для удосконалення і на фоні цього створювати абсолютно новий об'єкт; від історичних надбань можна відштовхуватися. Стаття пропонує вирішення проблематики палацово-паркових комплексів в умовах реконструкції за допомогою просторової організації території та застосування туристичного засобу зацікавленості.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проаналізовано фахові видання наукових статей на рахунок проблематики реставраційних робіт палацово-паркових комплексів України, їх подальша експлуатація та вивчено тематичні статті сучасного стану територій палацово-паркових комплексів

України низки авторів (Яровий С. М., Слободянюк С. О., 2019; Науковий вісник НЛТУ України, Денисова Г.В. 2018; Лукомський Ю.В., Петрик В.М., 2010; Денисова Г.В., 2010; Денисова Г.В., 2013 ; Наталія Божко, Леонід Цубов, 2019; Черкасова Е.Т.,2015), наведено приклад практичного засобу модернізації архітектурних пам'яток за рахунок застосування маркетингової стратегії та туристичного засобу зацікавленості (М.Д. Суцінська, 2012; М.А. Винокуров, 2004; Сидоренко І.О., 2011).

Проведення аналізу невдалих реставраційних робіт та звернення уваги на вдалі архітектурні роботи повинне мінімізувати в подальшому неправильність відновлення культурних об'єктів.

Один із невдалих прикладів експлуатації архітектурної пам'ятки є палацово-парковий ансамбль в Розділі, Львівська область, в якому закладено віковий архітектурний образ поєднання стильових особливостей бароко та класицизму. Найкращі часи комплексу були ще на початку ХХ століття, коли володіння належали графу Каролію Антонію Лянцкоронському, де він в своїй літній резиденції зберігав колекцію витворів мистецтва, які згодом стали експонатами Львівської галереї мистецтва.

Станом на червень 2018 року (рис.1), палац перебуває у вкрай занедбаному, місцями напівзруйнованому стані і з кожним роком тільки все більше і більше руйнується.

Рис. 1. Фасад палацу Жевуських—Лянцкоронських. Сучасний стан

Негативним прикладом реставраційних робіт є містобудівний ансамбль – пам'ятка архітектури національного значення, палацово-парковий ансамбль «Садиба» в смт Шарівка (рис. 2), який зберігся, незважаючи на незадовільний, а часто аварійний стан окремих об'єктів, практично в первозданному вигляді. Проблематика експлуатації пов'язана з фізичним зносом пам'ятки, втратою автентичності, неврегульованим розміщенням реклами та відсутністю державного фінансування. Основним засобом подальших робіт по відновленню є розвиток культурної спадщини території, а саме створення туристичної діяльності – оздоровчий комплекс, науково-пізнавальний туризм та еко-, етно-туризм.

Рис. 2 палацово-парковий ансамбль «Садиба» в смт Шарівка

Садиба є пам'яткою історії та культури України, яким загрожує загибель, оскільки загальний стан паркового господарства біля палацу запущене, елементи декору палацу руйнуються через припинення фінансування на реконструкцію території.

Українська архітектурна культура заслуговує набагато більшої уваги і модернізації. Вигідним практичним досвідом проведення дій по відновленню є реставрація Національного художнього музею України, яким займалися українські архітектори Олексій Биков, Павло Величко та Олександр Бурлака. Архітектори підійшли до реставрації об'єкту зсередини – вивчали історичне минуле будівлі, працювали з архівами та опитували співробітників музею, і головне, вони надихнулися початковим інтер'єром

музею, який був спроектований архітектором Павлом Голландським. Разом з цим було оновлення інтер'єрів будівлі – оновлення даху та заміна мармурової підлоги в будівлі. Зробили ремонт в фойє застосували на стінах сіро-блакитний холодний колір «норвезького моря», який створює відкритий простір і розташовує до себе відвідувача – тепер із вестибюлю не захочеться виходити, прибрали зайві візуальні деталі і запропонували нове освітлення приміщення.

За рахунок аналізу наукових видань та аналогів схожої проблематики, можна дійти висновку, що реставрація в Україні не відповідає вимогам пам'яток історичної архітектури, з кожним днем вони стають ще більш вразливі до часу, природних ресурсів, тощо, якщо держава не втрутиться і не застосує засоби по контролю над цим.

МЕТА

Основною поставленою задачею статті є формування засобів вдосконалення палацово-паркових комплексів культурного надбання України на основі аналізу проблематики сучасного стану архітектурного об'єкту. Прагнення до максимального збереження палацово-паркової естетики у застосуванні туристичного ресурсу для суспільної зацікавленості культурною спадщиною України. Залучити просторову організацію простору та відповідність стилю часів виникнення палацово-паркових комплексів в оформленні інтер'єрів до відповідно обраного засобу туризму.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Звернення уваги на один з недооцінених реставраторами архітектурних об'єктів минулого – **палацово-паркові комплекси**, які являють собою велику територію, де розміщено ансамбль споруд, які поєднані між собою і можуть працювати в середині комплексу, не застосовувавши ресурси поза територією. Зазвичай в комплексі є головна споруда – палац (житлові приміщення) та навколо нього об'єкти громад-

ські (загально доступні), промислові та поєднання цих композиційних елементів на великій озелененій парковій території.

Для максимального розвитку палацово-паркових комплексів потрібно вивчити історичну обумовленість створення об'єктів та їх культурне значення. Чіткого початку створення палацово-паркових ансамблів немає, створення їх припадає на кінець XVIII століття та основний розвиток їх в XIX столітті, що і обумовлює створення архітектурних об'єктів в історичному стилі класицизму. Усі будинки того часу бути штучно створені представниками аристократії для проживання і пов'язані з системою маєтку, коли поміщик будував садибу (палац) в селі і оточував себе робочою силою (допоміжними промисловими будівлями).

Садиба, від слова «садити», що і характеризує великі рельєфи озеленення та гектари лісів поряд з будинком і забезпечують естетичне задоволення пейзажем навколо композиційного центру. Парк, найчастіше носив ландшафтний характер, часто влаштовувалися ставки, прокладалися алеї, будувалися альтанки. До складу об'ємно-просторової композиції також входили кілька флігелів, конюшня, оранжерея, споруди для прислуги, тощо. У великих садибах нерідко будувалася церква.

Важливість палацово-паркових комплексів в формуванні культури етнічного народу та їх вплив на розвиток території. Історія формування архітектури за рахунок багатого населення - поміщики для того, щоб дотримуватися статусу, будували палаци із меркантильних пробуджень, за що їх не можна корити - Україна завдяки цьому має велике культурне історичне архітектурне надбання.

Із нерозуміння важливості історичної архітектурної спадщини обумовлюється неправильний розрахунок дій реставраційних робіт по відношенню до відновлення мистецтва. **Реставрація об'єкту** - це не просто ремонт, це комплекс дій, які направлені на встановлення проблеми руйнування об'єкту, оформлення послідовності правильних дій на відновлення об'єкту. Рестав-

рація відноситься до відновлення початкового вигляду об'єкту зсередини та ззовні, поліпшення загальної якості будівлі. Головне в відновленні не тільки розуміння замислу творця, збереження естетики та загального представлення об'єкту, але й передбачення подальшої експлуатації, використання його для культурного збагачення народу. **Реконструкція** - це поєднання засобів відновлення стану будівлі з можливістю переоформлення ролі в зміні загальної концепції. Основна задача закладається в продовженні життя об'єкту, а не тільки оновлення зовнішнього вигляду. Тому крім реставраційних робіт виводиться формула подальшої експлуатації об'єкту, його осучаснення маркетинговими та туристичними засобами.

Виходячи з розуміння поняття палацово-паркові комплекси, їх архітектурно-культурного надбання, потрібне відновлення об'єктів з максимальним направленням на майбутню експлуатаційну спроможність. Залучення маркетингової галузі, а саме оформлення на території одного з видів туризму, що в подальшому фінансово забезпечить розвиток території та зацікавить суспільство історією України. Вибір туристичного направлення обумовлює подальшу реконструкцію споруд в композиційному комплексі та локальні будівлі зсередини.

Класифікація туризму, на основі реставраційних робіт палацово-паркових комплексів та майбутню експлуатацію:

Рекреаційний туризм – несе оздоровчу функцію, характеризується оформленням умов для відпочинку відвідувачів, є найбільш масовим видом туризму. Забезпечення оздоровчих методів залучить більше народу різних вікових категорій. Палацово-паркові комплекси за рахунок віддаленості від великих міст мають характерні чисті умови, які можна розвивати в оздоровчій сфері, яке формується на територіальній спроможності – при налічуванні в просторовій структурі цілющого ландшафту і рекреаційних територій.

Просторова організація палацово-паркового комплексу в умовах рекреації відбувається за рахунок переоформлення загальної споруди в палати відпочинку з обов'язковим оснащенням особистого санвузлу в кожній палаті. Обов'язкові приміщення для персоналу та загальний хол.

Прилеглі споруди до основної пропонується переоформити з відповідними харчувальними функціями – це їдальня-ресторан, особисте приготування їжі з доставкою в палати (за вимогами), та обов'язковими літніми терасами, великою кухнею для приготування їжі відвідувачам з відповідним оснащенням.

Будівлі в палацово-парковому комплексі реконструюються за оздоровчою схемою – це спеціальні кабінети для процедур, басейни, сауни і т.д.

Інтер'єри в рекреаційних зонах розробляються відповідно обумовленим функціональним рисам. Загальна концепція повинна надихатися відвідувачами, а саме відповідати високій комфортності, розслабленості та ненав'язливості. Основний критерій це поєднання культури відповідного стилю з функціональним наповненням інтер'єрів.

Культурний туризм - передбачається відвідування місць історичної спадщини і зосередження уваги на пам'ятки архітектурної культури для їх збереження, які поєднують в собі високий художній рівень садибної та паркової архітектури, виконані в історичних вікових стилях і зазвичай мають будівельне різноманіття. За рахунок мінімально сторічної історії палацово-паркових об'єктів вони несуть максимальну культурну свідомість для народу.

Комплекс поєднує в собі від 5-ти архітектурних споруд, в які входять основний палац (композиційний центр); сакральний простір (церкви, деякі палацово-паркові комплекси налічують старовинні кладовища); промислові будівлі; будівлі загального користування і допоміжного. На основі культурного значення пам'ятки можна організувати проведення культурно-розважальних заходів та культурно-наукових,

для прикладу – архітектурних конференцій з наглядним прикладом.

На території комплексу пропонується створення готелю для відвідувачів з максимальним відтворенням стилю часу виникнення комплексу, який буде відповідати цінностям палацово-паркових ансамблів і садибних комплексів, які проходили кілька етапів еволюції і характеризують культуру України, висловлюють певні суспільні ідеали того часу.

Пропонується оформлення інтер'єрів відповідно до статусного відтворення проживаючих осіб на території комплексу, наприклад:

- в основній будівлі створити поверхи з високим рівнем обслуговування, двох поверхові номери з балконами, люксові номери з відтворенням дворянської естетики;
- споруди на території комплексу відповідають селянській культурній естетиці, створюються сімейні номери, стандартні номери та оренда окремих хатинок;
- розміщуються ресторани загального користування;
- створюються культурні приміщення, які включають видовищні та розважальні заходи – кіно та театри.
- додаються споруди з відповідним заняттям за інтересами - полювання, рибна ловля, музична та художня творчість;

Після реставраційних робіт та створення правильного туристичного засобу подальшої експлуатації території палацово-паркових комплексів створюється фінансовий кругообіг. Чим більша маркетингова експлуатація території, тим більша фінансова забезпеченість – комплекс працює сам на себе, без сторонньої фінансової підтримки. Фінансова забезпеченість в свою чергу відповідає за збереження цікавості відвідувачів (осучаснення або створення нових засобів) розвитку території палацово-паркових ансамблів.

Одним з прикладів правильного застосування маркетингової стратегії на базі архітектурної пам'ятки є палацово-парковий комплекс в Качанівці (рис. 3).

Рис. 3 Сучасний стан головного корпусу палацово-паркового комплексу в Качанівці

Переживши період занепаду, з 1981 року на основі комплексу утворили історико-культурний заповідник "Качанівка", тобто застосовано приклад екологічного. На сьогодні це єдиний в Україні панський маєток, який зберігся у комплексі, через вчасне звернення уваги на споруди. Його архітектурний ансамбль нараховує 24 об'єкти, окрасою є палац, збудований у стилі неокласицизму. Територія розташовує до себе наявністю не тільки захоплюючих історичних екскурсій по території, а й активний відпочинок – риболовлю.

В Україні спостерігається негативна динаміка відновлення архітектурних пам'яток культури. Комплекс Старомерчанський (рис. 4) аналог темної реставраційної практики України. Пам'ятка архітектури національного значення, історична цінність пов'язана з іменами видатних діячів історії Слобожанщини. Управління культури намагається зберегти архітектуру з пропозицією внесення пам'ятки до державного реєстру нерухомих пам'яток і в подальшому виділенні фінансування на реставрацію будівель ансамблю, але це питання так і висить у повітрі. Останнє і найжахливіше, що зроблено це консервування об'єкту, тобто закладення вікон і дверей цеглою. У 2018-му році в палаці – головний корпус – сталася пожежа, де було повністю втрачено дах (рис. 5). Якщо вчасно не звернути увагу на історичне надбання України і не змінити державну байдужість до культури можна взагалі позбавитися історичного значення нашої території.

Звісно етнічний туризм напряму залежить від фінансування державою реставраційних робіт по реконструкції палацово-паркових ансамблів на території України та збереження культурно-архітектурного надбання.

Рис. 4 Сучасний стан головної споруди палацово-паркового комплексу Старомерчанський

Рис. 5 Головний корпус комплексу Старомерчанський після пожежі

ВИСНОВКИ

Стаття формулює проблематику занепаду палацово-паркових комплексів на етнічній території народу України та звернення уваги на їх історично культурне значення.

Проаналізовано історію палацово-паркових ансамблів та виведено способи збереження пам'яток архітектурної спадщини України за рахунок застосування

рекреаційного та культурного туризму. Надано рекомендації щодо просторової організації при реконструкції палацово-паркових комплексів в умовах обраного туристичного

напряму. Наведено приклади доцільного використання відновлених інтер'єрів минулого століття палацово-паркових ансамблів.

ЛІТЕРАТУРА

[1] Афтаназі Р. Матеріали до історії резиденції/ За редакцією Анджей Я. Барановського. - Том VII А: Галицька та Львівська землі. - Варшава, 1990.- 696 С.

[2] Бондар Ю. А., Відновлення старовинних ландшафтних парків. Методичні рекомендації з проектування. М.: НДІ містобудування, 1974.- 85 С.

[3] Вінокуров М. А., Лекція ректора Байкальського державного університету економіки і права, професора, на тему: «ЩО ТАКЕ ТУРИЗМ?»

[4] Волкотруб І. Т., Основи художнього конструювання. К.: Вища школа, 1988.- 191 С.

[5] Денисова А. В., Ретроспективний аналіз просторової організації і дендрофлора Микулинець, НЛТУ України, м. Львів, Україна.

[6] Консервація і реставрація пам'яток архітектури: Методологічний посібник. - Київ - Львів, 1996. - 586 С.;

[7] Лукомський Г. К. Старовинні садиби Харківської губернії. - Пг.: Вид-во. Н.В. Клейнмихель, 1917. - 114 С.

[8] Олійник О.П., Чернявський В.Г., Гнатюк Л.Р. Основи дизайну інтер'єру. К.: НАУ, 2011.- 228 С.

[9] Прентіс Р. Досвід становлення і розвитку культурного туризму. СПб.: Вид-во СПбГУЕФ, 2001. - 232 С.

[10] Рекомендації з проведення архітектурно-археологічних досліджень за допомогою зручних об'єктів для їх відновлення або музеєфікації / Консервація і реставрація пам'яток архітектури: Метод посібник. -М. - Л., 1996. - 46-47 С.

[11] Сайт DISCOVER України,
URL: <https://discover.ua/>

[12] Сайт #FINDWAY,
URL: <https://find-way.com.ua/>

[13] Сайт Замки і храми України
URL: <https://castles.com.ua/index.html>

[14] Черкасова Е. Т. Архітектурна регіональна культура. - Харків: Форт, 2010. - 124 С.

[15] Яровий С. Н., Слободянюк С.О. реабілітація і концепція розвитку палацово-паркового комплексу «Садиба» в смт. Шарівка Харківської області. Вісник Придніпровської державної академії державного університету № 3, 2019

REFERENCES

[1] Aftanazi R. Materials on the history of the residence / Edited by Andrzej J. Baranowski. - Volume VII A.: Galician and Lviv lands. - Warsaw, 1990. - 696 p.

[2] Bondar Y. A., Restoration of ancient landscape parks. Methodical recommendations for design. M.: Research Institute of Urban Planning, 1974. - 85 p.

[3] Vinokurov M. A., Lecture by the Rector of the Baikal State University of Economics and Law, Professor, on the topic: "WHAT IS TOURISM?"

[4] Volkotrub I. T., Fundamentals of artistic design. K.: Higher school, 1988.- 191 p.

[5] Denisova A. V., Retrospective analysis of spatial organization and dendroflora Mykulynets, NLTU of Ukraine, Lviv, Ukraine.

[6] Conservation and restoration of architectural monuments: Methodological manual. - Kyiv - Lviv, 1996. - 586 p.;

[7] Lukomsky G. K. Ancient estates of Kharkiv province. - Pg.: N.V. Kleinmichel, 1917. - 114 p.

[8] Oliynyk OP, Chernyavsky VG, Hnatyuk LR Basics of interior design. K.: NAU, 2011.- 228 p.

[9] Prentiss R. Experience of formation and development of cultural tourism. SPb.: SPbGUEF, 2001. - 232 p.

[10] Recommendations for conducting architectural and archaeological research with the help of convenient objects for their restoration or mystification / Conservation and restoration of architectural monuments: Method. Manual. - M. - L., 1996. - P. 46-47.

[11] DISCOVER Ukraine site,
URL: <https://discover.ua/>

[12] Site #FINDWAY,
URL: <https://find-way.com.ua/>

[13] Site Castles and temples of Ukraine
URL: <https://castles.com.ua/index.html>

[14] Cherkasova E. T. Architectural regional culture. - Kharkiv: Fort, 2010. - 124 p.

[15] Yarovy S. N., Slobodyanyuk S. O. rehabilitation and concept of development of the palace and park complex "Sadiba" in the village. Sharivka of the Kharkiv region. Bulletin of the Dnieper State Academy of State University № 3, 2019

АННОТАЦИЯ

Гнатюк Л. Р., Яременко О. Ю. Проблематика сохранения дворцово-парковых комплексов Украины

Аннотация. На основе проведения анализа проблематики реставрационных работ дворцово-парковых комплексов культурного наследия обнаружено небрежное отношение общества к культурным памятникам архитектуры территории Украины. В свою очередь общая незаинтересованность формируется на основе упадка комплексов, не развиваются территории дворцово-парковых комплексов для личного или общественного пользования. Исследованы маркетинговые средства повышения интереса к архитектурному наследию и предложена пространственная организация общего и локального пространства соответственно выбранному туристическом направлении.

Цель. Предложить решение проблематики дворцово-парковых комплексов в условиях реконструкции с помощью пространственной организации территории.

Методология. В статье использованы традиционные научные методы исторического анализа и сравнительного анализа, которые опираются на исследования, описанные в проанализированных соответствующих проблематике научных статьях.

Результаты. Исследовано современное состояние дворцово-парковых ансамблей на территории Украины, их реставрационный уровень и дальнейшая эксплуатационная способность. Выявлено способы достижения максимального результата эксплуатационной способности, осовременивание и модернизации на базе маркетинговой стратегии и туризма. Предложено пространственную организацию общего и локального пространства в соответствии с выбранным туристического направления.

Практическая значимость. Выведена формула современной реставрации, направленную на интерес общества дворцово-парковыми комплексами культурного наследия территории Украины. Предложено пространственную организацию общего и

ABSTRACT

Gnatiuk L., Yaremenko O. Problems of preservation of palace and park complexes of Ukraine

Abstract. Based on the analysis of the problems of restoration works of the palace and park complexes of cultural heritage, the negligent attitude of the society to the cultural monuments of architecture of the territory of Ukraine was revealed. In turn, the general disinterest is formed on the basis of the decline of complexes that do not develop the capacity of the palace and park complexes for personal or public use. Against the background of the problems of restoration works, the means of operational capacity of the palace and park complexes in terms of preserving the cultural heritage of Ukraine through tourism, the organization of funds for the formation of demand and maximum satisfaction of consumer needs. The concept of palace and park complexes (ensembles) is defined; restoration; reconstruction. The marketing means of interest of architectural heritage are investigated and the spatial organization of the general and local space according to the chosen tourist direction is offered.

Goal. To offer the decision of a problem of palace and park complexes in the conditions of reconstruction by means of the spatial organization of the territory.

Methodology. The article uses traditional scientific methods of historical analysis and comparative analysis, which are based on the research described in the analyzed relevant scientific articles.

Results. The current state of palace and park ensembles on the territory of Ukraine, their restoration level and further operational capacity are studied. Ways to achieve the maximum result of operational capacity, modernization and modernization on the basis of marketing strategy and tourism are revealed. The spatial organization of the general and local space according to the chosen tourist direction is offered.

Practical significance. The formula of modern restoration aimed at the interest of the society in the palace and park complexes

локального пространства в соответствии с выбранным туристического направления.

Ключевые слова: дворцово-парковый комплекс; реставрационные работы; реконструкция; модернизация; эксплуатационная способность; культурное наследие; заинтересованность народа; туристический ресурс.

of the cultural heritage of the territory of Ukraine is derived. The spatial organization of the general and local space according to the chosen tourist direction is offered

Key words: palace and park complex; restoration works; reconstruction; modernization; operational capacity; cultural heritage; interest of the people; tourist resource.

AUTHOR`S NOTE:

Gnatiuk Lilia, PhD in Architecture, Associate Professor, Department of Interior Design, National Aviation University, Kyiv, Ukraine, e-mail: lilia.hnatiuk@npp.nau.edu.ua, orcid: 0000-0001-5853-9429

Yaremenko Olha, Master, National Aviation University, Kyiv, Ukraine, e-mail: 4554820@stud.nau.edu.ua orcid: 0000-0003-4636-4830

Стаття подана до редакції 28.11.2020р.

Стаття прийнята до друку 12.12.2020р.